

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ז שבט תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין נז.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן שמ"ט סעיף א' עד סעיף ג'.
מוסר: דבר בעיתו פרק ה' מ"ג שעל פי" עד תחילת פרק ו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'.

הדף היומי בהלכה

לאיזה טווח אסור לטלטל בשבת ברשות הרבים?

ולטווח מדויק של ארבע אמות - נראה מדברי ראשונים שמותר. ולטווח של פחות מארבע אמות - מותר לטלטל לכתחילה, כיון שאין זה נחשב אפילו לחלק של 'מלאכה'.

הלכה למשה מסיני, שאסור לטלטל חפץ בשבת ברשות הרבים לטווח של חמש אמות ושלוש חמישיות האמה. טווח זה נקבע על פי אלכסון הריבוע של ארבע על ארבע אמות, ולכן הוא נקרא בכל מקום 'ארבע אמות'. ו'אמה' לענין זה - כתבו ראשונים שהיא אמה 'רגילה', בת ששה טפחים, (טפח = 8-9.6 ס"מ, לשיטת השו"ת).

[שו"ע שמת, ב, (וראה שם ה), משנ"ב ו-ט, שעה"צ ג, וביה"ל ד"ה שמארבע;

ביאורים ומוספים דרשו, 1, 2 ו-5. ר"ש ורא"ש כלים יז, ט, ותורי"ד ערובין מת, א]

ומדרבנן, אסור לטלטל גם לטווח שבין ארבע אמות ממש לטווח הנ"ל.

הדף היומי בהלכה

באיזה אופן מותר לאדם לכתחילה לטלטל ברשות הרבים יותר מארבע אמות?

לטלטל חפצים בתוכן כרצונו, דהיינו, גם כשמדובר באדם גבוה במיוחד, אשר מקצה האלכסון של הריבוע עד לקצהו השני, יש הרבה יותר מהאלכסון של ארבע אמות רגילות (ראה לעיל).

[שו"ע שמת, א-ב, משנ"ב א, ג, ד ו-ט, ושעה"צ ד; ביאורים ומוספים דרשו, 1;

וראה שם, 4 ו-6]

נאמר בתורה: "שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי". ופירשו חכמינו ז"ל, ש'שיבת' כל איש ביום השבת ברשות הרבים היא כמידת 'תחתיו', דהיינו כשיעור אורך גופו, שהוא שלוש אמות, ועוד אמה, כדי לפשוט את ידיו ורגליו, ובסך הכל - שטח ריבועי של ארבע על ארבע אמות. ו'אמה' לענין זה - נמדדת לכל אדם על פי גודל גופו וזרועותיו. ומשמעות הגדרת ארבע אמות אלו כשטח ישיבתו של האדם היא, שרשאי

הדף היומי בהלכה

באיזה אופן אסור לטלטל ברשות הרבים אפילו לטווח של סנטימטר בודד?

גבוה שארבע אמותיו גדולות מהאמות הרגילות, כנ"ל; יש בהן גם חומרא - שאסור מדרבנן להוציא חפץ מתוכן אל מחוצה להן, אף כשטווח הטלטול של החפץ קטן מאוד, וכדין 'הוצאה' מרשות לרשות.

[משנ"ב שמת, ט; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ו-6]

בהמשך לאמור: ארבע אמותיו של אדם ברשות הרבים, אינן 'נקבעות' לו אלא כשביירר אותן במחשבתו, דהיינו שהחליט בדעתו שארבע אמות מסוימות הצמודות אליו, לאחד הכיוונים, הן 'ארבע אמותיו'. וראה במקורות. וארבע אמות אלו, למרות שיש בהן קולא שרשאי לטלטל בתוכן גם לטווח של יותר מארבע אמות - כאשר מטלטל לאלכסון, או כשמדובר באדם

'מבחן המרשמלו' הוא ניסוי ידוע שנערך לראשונה לפני כ-50 שנה באוניברסיטת סטנפורד. המבחן עצמו משעשע למדי - אבל המסקנות די רציניות...

'דחיית סיפוקים' היא לא רק שאלה של 'עולם הבא', אלא מפתח להצלחה גם בעולם הזה!

**ישראל למברגר
מעשה:**

הם יושבים אחד-אחד בכיתה ריקה. מול כל אחד מהם מונחת צלחת כמעט ריקה. מבחוץ הם נראים כמעט אותו דבר - אך מה הם מבפנים? זה בדיוק מה ש'מבחן המרשמלו' בא לבדוק! בצלחת שלפניהם מונח 'מרשמלו' אחד ויחיד. לפני שהושיבו את הילדים - בני ארבע בסך הכל - הדריכו אותם כך: "עכשיו אנחנו משאירים אותך כאן לבד מול הממתק. אם תאכל את הממתק מיד, הוא ייגמר וזהו. אבל אם תתאפק לא לאכול אותו עד שנחזור לחדר, אזי תקבל ממתק כפול!"

'מבחן המרשמלו' הוא ניסוי ידוע שנערך לראשונה לפני כ-50 שנה על ידי 'ולטר מישל' באוניברסיטת סטנפורד. מאז התקיים המבחן שוב ושוב - עם תוצאות דומות. המבחן עצמו משעשע למדי - אם להתעלם מהחלק הרציני של מסקנותיו החד משמעיות. מושיבים ילד מול צלחת עם מרשמלו בודד. עוזבים את החדר וצופים במעשיו דרך מצלמה. הילד מבין היטב את המוטל עליו, מישיר מבט לממתק ומתחיל להתמודד...

מה קורה בהמשך? כל ילד מגיב אחרת. אחד רוקע ברגליו בעצבנות ומטלטל את ראשו. השני עושה 'נפילת אפים' ארוכה - ובלבד שלא לראות את הממתק ולהתפתות. השלישי תוחב את המרשמלו לחוטמו, מנסה לפצות את עצמו בחוש הריח במקום חוש הטעם. הרביעי ממציא שיטה שתחלק את העוגה ותשאיר אותה שלמה: נוגס מהממתק פיסות זעירות ולא ניכרות... חלק מהילדים נושרים בהתחלה, חלק נופלים באמצע, וחלק שורדים עד סופו של המבחן. חולפות עשרים דקות והדלת נפתחת. המנצח זכה בעוד מרשמלו, ומי שלא - עזב בבושת פנים עם הצלחת הריקה ביד. מבחינת הילדים הסיפור הסתיים. מבחינת החוקרים הוא רק התחיל!

למעשה:

במשך 15-10 השנים הבאות ימשיכו החוקרים לעקוב אחר מצב הילדים. התוצאות יוכיחו פעם אחר פעם: הילדים שהיו מסוגלים להתאפק מצליחים יותר בחיים. הווה אומר: 'דחיית סיפוקים' היא מפתח להצלחה בחיים! נמצא שזו לא רק שאלה של עולם הבא, אלא ככל שאדם מסוגל יותר לדחות את סיפוקיו כך יזכה גם ביותר עולם הזה!...

(מוסף שבת קודש יתד נאמן)

מיד מיהרו לספר לאותו אברך, כי התברר שהספר תורה פסול מעיקרו, וכל בכיו בכיה של חינם הוא, ויכול הוא כבר לצאת מן המיטה... ותחי רוחו

"נפלת? - מה לך בוכה ומתייאש? מעולם לא היית ס"ת כשר" - מעשה שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א עם לקחו בצידו

מיד פנה בעל הספר אל הסופר שכתב את ספר התורה ושאלו: הייתכן, כיצד אירעה טעות כזו? השיב לו הסופר: הרי מפורשות שאלתי אותך בתחילת הכתיבה, שיש הנוהגים להשאיר מקום חלק בתחילת הספר כדי לכבד בכתיבת אותיות אנשים צדיקים ומכובדים, ואמרת לי לעשות כן... לדין יאמר: הנה כל יהודי הוא כמו ספר תורה [ועל דרך שאמרו שהעומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע, הא למה זה דומה, לס"ת שנשרפה], ולפעמים 'נופל' הוא, וממילא מתייאש ונשבר לבו בקרבו כשהוא בוכה ומתאונן על 'ספר התורה' שנפל... לזה נאמר: מה לך בוכה? טעות בידך.. אין כאן 'ספר תורה', מעולם לא היית ס"ת כשר, כי מראשית דבר נולדת עם חסרונות וטבעים אלו... ואם אין 'בראשית ברא', עדיין אין כאן ס"ת... אדרבה, התחל מעתה בהתחדשות, ולבסוף יבוא הספר לידי גמר.

היה מעשה בשנת תשע"ז באחד מבתי הכנסת כאן בארה"ק. לקראת שמחת תורה פנו הגבאים לאחד המתפללים וביקשו ממנו, שהיות ואין בביהכ"ס כי אם ספר תורה אחד, יואיל בטובו להשאיל להם את הס"ת המונח בביתו לערוך גם בו 'הקפות'. האישי הסכים להם בחפץ לב. בעיצומן של ההקפות נפל הס"ת רח"ל מיד אחד המתפללים, ונהפך לאבל מחולם, ולא עוד, אלא שהאברך אשר מידו נשמט הספר התעצב אל ליבו, פנה אל ביתו ונשכב במיטה מרוב בלבול וייאוש... בהגיע שעת קריאת התורה, קראו פרשת 'וזאת הברכה' בספר הרגיל, ואח"כ פתחו את הס"ת השאול לקרוא בו בפרשת בראשית כדת היום. והנה לא יאומן כי יסופר, עיניהם הרואות שלא נכתב בספר התורה תיבות 'בראשית ברא', אלא הוא מתחיל בתיבת 'אלוקים את השמים'... והתברר למפרע שהס"ת פסול מעיקרו, ולא נפל כאן ספר תורה אלא חומש. מיד מיהרו לספר לאותו אברך שכל בכיו בכיה של חינם היא, והוא כבר יכול לצאת מן המיטה... ותחי רוחו.

(באר הפרשה יתרו תשע"ח)

למרות שרבינו לא דיבר בשבת גם עם הרבנית, בהסכמתה ואצילות מידותיה, עם זאת היה מאזין ברוב קשב למה שסיפרה

הצצה אל השבת של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל ראש ישיבת תורה אור ובעל 'טבעת החושן'

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְשׁוֹ (שמות כ ח)

את רבנו לא כיבד, בידעו שזוהר שלא לדבר רק דברי תורה. אולם רבנו ביקש לדבר. הוא היה סבור שנחוץ היה להשמיע דברים ביקרא דאורייתא של החתן. כמסופר לעיל, רבנו היה מדייק להגיע הביתה שלא להדאיג את הרבנית. פעם הבחינה הרבנית שהוא מאחר ויצאה לחדר המדרגות להמתין לו, וראתה שמשוחח עם אחותה הרבנית אסתר שטרן, עמד ושוחח איתה בנינוחות על דא ועל הא. היו אז בבית שני אברכים שחיו לו, והיא הסבירה להם: רבנו מעולם לא משוחח בשבת דברי חול, גם איתי לא. אך אחותי אלמנה שנים רבות, וכנראה ראה שהיא זקוקה לכך, ואם כן זה לא דברי חול, זו מצוה של "ולב אלמנה ארנין". יצויין עוד, למרות שרבינו לא דיבר בשבת גם לא עם הרבנית, בהסכמתה ואצילות מידותיה, היה מאזין למה שסיפרה ברוב קשב. בדרך כלל היתה אוכלת בביתם אחות הרבנית מרת רוחמה שיין ע"ה מאז שנתאלמנה, רבנו היה מקשיב בסבלנות נפלאה למה שסיפרו ורצו שישמע, ורק כאשר סיימו לספר חזר לספר שהחזיק ביד.

לאחר תפילת מנחה בישיבה, לעת רעווא דרעווין, כשהציבור התפזר לאכול סעודה שלישית, היה מתחיל ללמוד מוסר כהכנה לשיחה המוסרית שמסר מזמן צאת השבת הראשון עד זמן ר"ת. אם בשיחת יום שלישי התמקד בעניני בין אדם לחברו, בשיחה זו היה רגיל לעורר בעיקר על חיוק בתורה ועבודה והיה מזכיר הרבה את הגמ' בברכות [לב:]: ארבעה דברים צריכים חיוק: תורה, תפילה, מעש"ט ודרך ארץ, ופרש"י: שיתחזק בהם תמיד ובכל כוחו.

כמה וכמה תלמידים מספרים, שליוותה אותם תחושה מיוחדת מעלות המנחה והלאה בשעת רעוא דרעווין, שראו עליו רוממות מיוחדת שהשפיעה עליהם לכל השבוע.

בתפילת ערבית קודם עלינו לשבח היה אומר יחד עם בני הישיבה את פסוקי ויתן לך, והיה מקפיד על תפילת ריבון העולמים אב הרחמים שמקורה בירושלמי. לאחר התפילה היה אחד מתלמידי הישיבה מבדיל ומוציא את כולם ובתוכם רבנו. ראו אז איך הוא מדקדק להקשיב היטב לכל מילה, תוך כדי שהוא מסמן באצבעותיו כמונה מעות להיות בטוח ששמע כל מילה. כשסיימו, תוך כדי שבני הישיבה שרו את "המבדיל בין קודש לחול", היה ניגש בזריזות נפלאה לתלמודו במקומו בביהמ"ד. בתחילה למד את תחילת הפרשה הבאה - נראה שהיה לו ענין בזה לחבר את הפרשיות בתורה - ומיד לסדר הקבוע שהיה לו בשעות אלו, ללמוד בספרי שו"ת. היה זה הסדר היחיד אותו למד בתוך היכל בית המדרש של הישיבה, כדי להיות לדוגמא לבני הישיבה לנצל את מוצאי השבתות בפרט במוצאי שבתות החורף הארוכים, ולא לתת להם לבזבז זמן יקר מתכלית החיים - עמל התורה. ומעניין לציין: היו תקופות שבתחילתו של סדר זה הקפיד מאד ללמוד ברציפות ולא להפסיק גם לשאלות בלימוד וכדו'.

רק לאחר כמה שעות של לימוד בשעה עשר בערך, הלך לביתו לסעודת מלוה מלכה. בסעודה זו השתדל לאכול תבשיל שהתבשל במיוחד לצורך סעודה זו. (מתוך הספר 'מגדלתו ומרוממתו')

בתפילת שחרית של יום ששי, כשהיו מגיעים לשיר של יום. היה מרן הרח"ם שיינברג זצ"ל מזכיר בחיבה מיוחדת ואומר: "היום יום ששי בשבת", בהתפעלות: "הא, ערב שבת, ערב שבת".

למרות שקידתו העצומה, כשהיו לו ילדים בבית היה מגיע מוקדם ועוזר בהכנת המעשיות לשבת. בנוותיו מספרות שבמשך ההכנות היה חוזר ואומר בפיו "לכבוד שבת קודש". כילדות קטנות הכניסה בהם הכרזה זו את חיות ההכנה לשבת קדש, שגם הן בהכנותיהן הרגישו את קדושת השבת.

כאשר היו מביאים לו ממטעמי השבת, היה טועם מזה מעט, כנראה כדי לקיים "טועמיה". כך סיפר רבי אליעזר ווייס, שכאשר זכה במשך שנים ללמוד עם רבנו, היה רבנו טועם טעימה קלה מאד ומוסר לו את השאר.

תפילת מעריב של ליל שבת היו מתפללים בביתו, ונחרט בליבות המתפללים איך בתפילת מעין שבע כשהיה מגיע ל"נודה לך בכל יום תמיד", היה מגביר קול, וכשהגיע ל"ותן חלקנו בתורתך" היה פורץ בבכי, וכן ב"טהר לבנו לעבדך באמת". לאחר התפילה היה מברך את כל הבאים להתברך בברכת הבנים, 'ברוך ד' וגו'. רבים היו עולים לביתו לקבל את ברכתו וקיבל את כולם בשמחה וסבלנות למרות שזה ארך זמן רב. בפרט בשנים האחרונות החלו מאות רבות מגיעים מדי ליל שבת, ובירך את כולם בסבלנות, עד החודשים האחרונים בהם נחלש מאד ובירך את כולם בבת אחת.

בסעודה היה טועם מעט מכל מאכל. את שירי השבת היה שר בדביקות. בפרט כששרו "רחם בחסדך" היה ניכר איך הוא חושב על כל מילה, ומבקש בתפילה ותחנונים שיבנה ביהמ"ק וכלל ישראל יצא מהגלות המרה.

לילות שבת התייחדו בלימוד של שעות ארוכות רצופות. פעם הביע את התענוג הגדול של לילות שבת הארוכים של החורף באזני רבי יהודה טרופר. שאלו רבי יהודה למה כוונתו, וענה כי כליל שבת חורפית הוא לומד כשמונה דפי גמרא ברציפות ובלי שום הפרעה, איזה תענוג יש למעלה מזה.

בשבת עצמה לא הוציא מפיו דברי חול. הוא החל בהנהגה זו בערך בגיל שלושים. היה זה כשאחת מבנותיו חלתה, רבנו קיבל אז על עצמו כמה הנהגות לרפואתה, ביניהם תענית דיבור בשבת (ובנוסף, שלא ליטול ידיים רק בסעודת מצוה ועוד). הוא הקפיד על הנהגה זו ולא דיבר דברי חול, וכאשר שאלוהו בעניני חול ענה בלשון הפסוק: "מזמור שיר ליום השבת"... כאשר נצרך לומר דבר מה היה אומר בלשון פסוק. בשבת אחת ליווהו אברך לקידוש שערך אחד האברכים לרגל הולדת בתו, רבנו לא מצא את הבית ורמו לבן לוויית שישאל מישהו את הכתובת באמרו: "שאל אביך ויגדך זקןך ויאמרו לך".

יצויין שלעתים נדירות כאשר סבור היה שיש לדבר, שינה מהנהגתו. כך סיפר הג"ר יצחק אייזיק טנדלר מראשי ישיבת רבנו יעקב יוסף, שפעם היתה שמחה בבית הכנסת ורבנו השתתף בה. בקידושא רבה כיבד כמה רבנים לדבר ואילו

מצמרר לפתוח מיכלי תבלינים חדשים ואטומים ולגלות בתוכם "פינת חי"... מתברר שקשה עד בלתי אפשרי לשלוט בחרקים. לא לחינם נכתב על המוצר: 'ראוי לבדוק לפני השימוש'...

במה מתובלת הפפריקה

סטנדרטים שנקבעו ומקובלים על רוב חברות המזון בארץ. אין באפשרותנו לפצות כל לקוח על עוגמת נפש".

לעצם התלונה, מסביר שגיאי כי במוצרים כמו תבלינים וקטניות, באופן טבעי נמצאים ביצי חרקים (מקרונית). "המוצרים עוברים טיפול טרמי שנועד להשמיד חרקים. המוצר עובר בדיקות ולאחר מכן נארז ונשמר בתנאים אופטימליים עבורו, האריזה סגורה עם שרינק למניעת נגיעות ממוצרים אחרים, אך גם זה לא יכול להיות 100% יעיל. לצערי מרגע שהמוצרים מגיעים לרשתות השיווק או לסופרים, אין אנו יכולים להיות אחראיים. אם המוצרים נחשפים לחום לאורך זמן, או הונחו במדף שלא נוקה, תלוע יכול לעבור ממוצר למוצר. מצב זה יכול גם לקרות בבית הלקוח הסופי. יחד עם זאת, אנחנו לוקחים אחריות על כל מוצרי החברה ודואגים לפצות את הצרכנים שלנו לא רק במוצר הנגוע אלא גם במוצרים נוספים".

נדבקים מהשכנים לספסל...

למען ההגיינות, ועם כל אי הנעימות שיש בקניית מוצר נגוע - אכן, במצב הקיים ברשתות המזון, ובייחוד בצרכניות מסוימות שלא בדיוק מקפידות על נקיין והיגיינה סביבתית - קשה לצפות מהיצרן לשמור ולוודא שהמוצר יגיע לצרכן הסופי מבלי לחטוף נגיעות משכניו למדף התבלינים.

הרב שמואל שטרנפלד מנהל המעבדה לבדיקת חרקים בבד"צ העדה החרדית, מוסיף ומחדד: "אחננו מבצעים בדיקות של חומר הגלם במקום, אבל מדובר בבדיקה מדגמית. לא שייך לבדוק כל צנצנת, במפעלים גדולים, כמו מיה, בלתי אפשרי לשלוט בעניין הזה".

איך יש חרקים בקופסה אטומה? "ראשית, זאת לא אטימה מלאה, יתכן שהניילון התרופף בקצה, או שנפער חור קטן. שנית, גם אם האריזה היתה אטומה 100%, קורה שבתבלין הטחון היו ביצים. אם פרפרי עש הטילו ביצה, זה לא דבר שאפשר לזהות בבדיקה מדגמית. נגיעות סמויה יכולה להיות בשק מסויים או בתוך מכונת האריזה - אבל זה מקרה חריג. במקרה הנוכחי, בדקנו את המוצרים - ובמיכלים נמצאו זחלי עש. זה חרק שנמצא בכל הצרכניות והוא חודר דרך חורים זעירים לתוך המוצרים! בעקבות התלונה החוזרת, נבקש מהמשיח לבדוק את הסיפור ולערב את אבטחת האיכות במפעל".

זה אומר שכל אריזת תבלין שקונים, כולל חדשה, כולל אריזות שרינק שנראות אטומות, צריך לחשוש וחייבים לבדוק עם הפתיחה?

הרב שטרנפלד: "אנחנו כותבים על המוצר, 'ראוי לבדוק לפני השימוש'. מבחינה הלכתית אינני יכול לומר שחייבים לבדוק, כי כנראה מדובר בדבר שאינו מצוי. (יש בזה דיון הלכתי, אם מצויה נגיעות של 2-3% לפחות, מה שבוודאי לא קיים במוצרים האלה). אם היתה נגיעות גבוהה בתבלין הזה, היינו מוצפים בתלונות וזה לא המצב. בסיכום: אין ספק שראוי לבדוק כל מוצר כולל חדש וסגור!"

עדכון: חברת מיה אכן פרסמה השבוע אזהרה מפני חרקים בפפריקה מרוקאית.

מצמרר לפתוח מיכלי תבלינים חדשים ואטומים ולגלות בתוכם "פינת חי"... עם כל הצמרמורת, מתברר שאי אפשר להאשים את המפעל. קשה עד בלתי אפשרי לשלוט בחרקים... הרב שמואל שטרנפלד מבד"צ העדה החרדית: חשוב שהציבור יגלה מודעות. לא לחינם אנו כותבים על המוצר: 'ראוי לבדוק לפני השימוש'...

למה אמור צרכן מן השורה לצפות, כאשר הוא קונה תבליני פפריקה וגריל עוף, כל אחד במיכל פלסטיק סגור, אטום באריזת ניילון (שרינק)? לבטח לא "תיבול" בנוסח פיקנטי רח"ל כפי שגילתה ד' מבני ברק. ד' קרעה את הניילון והשתמשה בתבלינים ללא חשש. בשלב מסויים, ביקשה להוציא כפית תבלין. היא פתחה את המכסה ולמראה התכולה, נכנסה להיסטריה... "בפנים רחשו זבובונים ויצורים חיים! ואני תיבלתי בהם בנדיבות תבניות עם עשרות כרעיים! כמובן שפנינו לשאול שאלת רב מה עושים עם העופות, אבל כולי עדיין צמרמורת", כתבה לנו.

ד' בדקה ומצאה כי שני התבלינים הם מתארכי יצור שעוד לא פג תוקפם. "שניהם היו באריזות חדשות וסגורות של 80 גרם. והדבר המוזר, כשפניתי לחברה - היה נראה שהם בקושי מגלים עניין. אמרו לי שישלחו לי פיצוי שאכן נשלח (שכמובן לא מכסה את הנוזק). לא מובן לי מדוע החברה מגלה אדישות, ובכל מקרה חשוב להזהיר את הציבור!"

העברנו את תלונתה של ד' לכתובת הראויה מלכתחילה - בד"צ העדה החרדית, נותני הכשרות למוצר. המוצרים נאספו מביתה ונבדקו. "התברר שאלו פרפרים ולא זבובים, כנראה חסר לנו יידע בזואולוגיה... והבעיה מוכרת ובהיקפים גדולים. אמרתי לבד"ץ שחייבים לפרסם את עניין הנגיעות - והם אומרים שכתוב על הקופסה שצריך לברור לפני השימוש, ומי שלא התעניין בזה עד היום - הפרסום לא יעניין אותנו", סיפרו לנו ד'.

הסיפור לא הסתיים: חלפו מספר שבועות, ד' נזקקה לתבלינים - וניגשה למרכול לממש את הזיכוי. "זה יישמע לכם הזוי! הפעם נתתי לבעלי לפתוח את הקופסה מחשש... ומה המשך הסיפור? הוא פותח וסוגר בבעתה! הכל מלא תולעים, יצורים. האם נפתחה פינת חי בקופסאות התבלינים? אני לא יודעת מה לעשות, קיבלתי פוביית תבלינים מטורפת!"

מיה: "המוצרים יצאו מהמפעל תקינים"

תבלינים מתולעים, הם לא בדיוק סיפור חדש. אבל העובדה שמדובר באריזות סגורות עם שרינק, ושהמקרה חזר על עצמו, ובתבלינים שונים שטרם פג מועד התפוגה שלהם, מעוררת בהחלט דאגה.

טל שגיאי סמנכ"ל מכירות מיה אומר בתגובה: "לאחר בדיקה מעמיקה של התלונה אנחנו עובדים עם ספקים מאושרים וראויים עפ"י תקנים מחמירים, כל סחורה עוברת בדיקות ע"י מחסנאי ומבקר איכות, העבודה והאחסון נעשים עפ"י הוראות ונהלים מחמירים. אנו עובדים עם חברת הדברה בתדירות קבועה. יש לנו נוהל שירות לקוחות, לאחר בדיקת הדוגמאות הנמצאות אצלנו מתארכי הייצור האמורים - לא נמצאו בעיות, המוצרים היו תקינים לחלוטין". "לגבי הטיפול בתלונה - שירות הלקוחות ענו במייד, קיבלו את כל הפרטים, לא תמיד יש לנו צורך במוצר עצמו כיוון שיש לנו דגומאות מכל ייצור ולכן אנו לא מטריחים את הצרכן לשלוח לנו את המוצר. יש מקרים בהם נשלח פיצוי עוד לפני בדיקת התלונה כדי שהלקוח יקבל פיצוי במהירות האפשרית. לגבי פיצוי - אנו עובדים לפי

איך לומדים "אמר אביי"? - בהתבוננות!!

הרב יהושע אייזן, ממוקד 'הישיבה' של ארגון 'אחינו', במאמר מיוחד על לימוד הגמרא ומתיקות התורה

ונחשוב מעט על קורות חייו ועל חלקו האדיר בתורה שבעל פה. שימו לב כמה מרגליות דלינו, בקצת התבוננות ומחשבה על ה'אמר אביי': קודם כל, מעניין לציין שהשם "אביי" הוא ייחודי, ולא מצאנו עוד אחד מכלל האמוראים או התנאים שקדמו להם, שכונה בשם זה. ואכן, אומרים המפרשים ששמו האמיתי היה 'נחמני', ו'אביי' היה כינוי שניתן לו בשל היותו יתום, כראשי התיבות של הפסוק "אשר בך ירוחם יתום". בתוס' הרא"ש וברמ"ה מבואר שרבה בר נחמני, שהיה דודו של אביי וגידל אותו מינקותו, כינה אותו 'אביי', שמשמעותו 'אבא', משום ששמו של אביי היה 'נחמני' כשם אביו של רבה, ולא רצה לקרונו כך.

גם נושא היתמות של אביי, יש הרבה מה ללמוד ממנו. הגמרא מספרת שאביו של אביי נפטר עוד לפני לידתו, ואמו נפטרה בשעת לידתו. בהיותו תינוק בן יומו, כבר היה אביי יתום משני הוריו, ובכל זאת במקום לגדול כילד מסכן ומנותק מסביבתו, הוא התגבר על הקשיים וצמח להיות אחד מגדולי האמוראים. שמו של אביי מופיע בש"ס יותר מ-4,000 פעם! וידוע שאי אפשר למצוא בכל הש"ס כולו שני דפים רצופים שבהם לא מופיע שמו, לפחות פעם אחת. בדפים רבים אחרים מופיע שמו מספר פעמים, מה שלא זכו לכך רוב האמוראים האחרים, ואפילו בקרב התנאים לא מצאנו כדבר הזה: ועוד יש להתבונן: אביי, אשר התגבר על כל הקשיים והיה לאחד מגדולי הדור, ראה פעם אחר פעם כיצד נפסקת ההלכה כמו חברו רבא ולא כמותו, למעט בששה מקומות המוכרים לנו בראשי תיבות "יע"ל קג"ם".

מעניין לציין גם, שגם בשמו של אביי וגם בשמו של האמורא ובר הפלוגתא שלו, רבא, מופיעות האותיות א' ו-ב' - אלף בינה... בשמו של אביי מופיעה גם פעמיים האות י' - עשירי יהיה קודש, ואביי היה קודש קודשים. אפשר להמשיך להתבונן עוד ועוד באישיותו של אביי, באור העצום שקרן ממנו לכל באי עולם, ואשר מפיו אנו חיים עד היום הזה.

אין ספק שכל מי שישקיע עוד ועוד מחשבה, יגלה עוד ועוד דברים מיוחדים: מעתה, ברור כי כשנלמד את הגמרא, ונפתח ב"אמר אביי", נוכל למצוא טעם חדש בלימוד. נוכל להרגיש קשר אישי לנלמד, לאחר נתבונן מעט בגודל ועוצם מעלתו של האמורא הקדוש הזה. ולוואי שנזכה להידבק במעט מזעיר מקדושתו הנשגבה.

בפרשת השבוע שבה אנו עוסקים בקבלת התורה, זה הזמן המתאים ביותר לעסוק באחת מהסוגיות החשובות ביותר בלימוד התורה, והוא: הטעם בלימוד והרגשת ה'גישמאק' בלימוד.

כל אחד משתוקק להצליח להרגיש במתיקות התורה, ולהצליח עם ילדיו או תלמידיו, להחדיר בהם אהבה ללימוד התורה, ולאפשר להם להצליח בתלמודם, עד שיוכלו ללמוד גמרא בכוחות עצמם, במשך שעות רבות ללא הפסקה. אנשי כנסת הגדולה תיקנו בברכות התורה את הבקשה: "והערב נא... את דברי תורתך בפינו".

נסו לחשוב על מי שדברי התורה אינם ערבים בפיו, כיצד יכולים אנו לצפות ממנו שילמד שמונה שעות מדי יום? כמה אומלל הוא, כשהוא נאלץ לשבת מדי יום למשך שעות ארוכות אל מול הגמרא הפתוחה, אך אינו מסוגל להגות בה כי ההנאה ממנו והלאה?!

כדי שנוכל להחדיר אהבה ללימוד התורה בקרב התלמיד, אנחנו צריכים להשיג את המטרה המרכזית:

שהלומד יזכה לטעום ממתקות התורה, וייהנה מעצם הלימוד!

איך עושים את זה? איך גורמים לזכות ליהנות ממתקות התורה?

לצורך כך אנו מביאים כאן משהו קטן, שקיבלנו ממוקד 'הישיבה' של ארגון 'אחינו', המפעיל פרויקט מיוחד הנקרא 'מתיקות התורה':

התבוננות

אחד מהכלים להתחבר ללימוד, ולהפוך את דף הגמרא לחלק ממך, הוא פשוט להתבונן. להתבונן בעיניים שלך מה כתוב בשורות ובדפים שעוברים לפניך. התבוננות מעמיקה והשקעת מחשבה ולב בכל שורת גמרא, תגלה לפניך עולם שלם, שללא התבוננות זה פשוט חולף מעל ראשך! בוא נקח לדוגמה 2 מילים שכולנו מכירים "אמר אביי".

כולנו לומדים גמרא כבר שנים רבות ב"ה, ועל כן אנחנו יודעים היטב שהאמוראים, אשר שמותיהם מופיעים בגמרא יותר מכל אמורא אחר, הם אביי ורבא. כשאנו לומדים את הגמרא, כדאי שגם נתעמק קצת במה שמעבר לפשטה של הסוגיא. כשאמר "אמר אביי", כדאי שלא נסתכל על המילים הללו רק כמעין הקדמה לקראת הבאת המימרא שלו, אלא נתבונן מעט באמורא הענק שבענקים, אביי,

"הכי קל לי פרק 'אלו מציאות'... בגיל עשר סיימתי מסכת קידושין"

5 דברים שאולי לא ידעת על הלימודים והסיומים של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

סיפר רבינו שכשעלה עם אביו זצ"ל לארץ ישראל, אחז בלימוד עם אביו בסוף חומש שמות, ואמר אביו להשאיר קצת בשביל הסיום לארץ ישראל, כי רצה לעשות הסיום בארץ ישראל.

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים (שמות יט ו)

1. הכי קל לי פרק 'אלו מציאות'

פעם רצו להביא לרבנו גמרא קידושין אחר התפילה [כדרכו אז להשלים לימוד החובות], ואמר שכבר סיים החובות. שאלוהו הכיצד, והשיב - הלא היום לומדים מסכת קידושין. שאלוהו מה מיוחד במסכת קידושין, והסביר רבנו שכשלמד בשיבת 'תפארת ציון' אצל הג"ר שרגא פייבל שטיינברג זצ"ל מסכת קידושין, ביקש שכל אחד יקבל על עצמו קבלה בסוף הזמן לימי בין הזמנים, והוא קיבל ע"ע ללמוד קידושין בעל פה. ואמנם הספיק רק חצי מסכת [שאלוהו בן כמה היה אז, והשיב שהיה בן עשר], ועד היום זוכר היטב דפים אלו, ולפיכך מסכת קידושין הולך יותר מהר וכבר הספיק לסיים החובות היומיים. ופעם אחרת התבטא רבינו: בחובות הכי קל לי פרק 'אלו מציאות' בבבא מציעא, משום שפרק זה למדתי לראשונה בחיידר ואני זוכרו היטב.

3. בגיל עשר סיימתי מסכת קידושין

סיפר רבינו: כבר בגיל עשר סיימתי מסכת קידושין בישיבה קטנה 'תפארת ציון', ועשו סיום וכיבדו אותי לומר דרשה, ואבא זצ"ל הכין לי להדרן את השאלה הידועה, מה היה דינם של האבות, כישראל או כבן נח, וכיצד נהגו בשבת - הרי מצד אחד גוי ששבת חייב מיתה, ואם דינם כישראל אסורים לחלל שבת. אלא, מתרץ ה'פרשת דרכים', שלבשו ציצית, ואז ממה נפשך, אם דינם כישראל אתי שפיר, ואם דינם כב"נ נחשב משוי ולא שמרו שבת.

4. לגנוב מסכת

אחד סיפר לרבינו שבלילה פרץ גנב לביתו ובחסדי שמים הצליח להבריחו מביתו, ושאל במה כדאי להתחזק ברוחניות. והשיב רבנו שיגנוב מסכת [פירוש, ילמד עוד מסכת מהרגיל].

5. איך מגיעים לטעם בלימוד

אחד שאל לרבינו איך מגיעים לטעם בלימוד [אהבת תורה], והשיב רבינו: ללמוד הרבה גמרא.

2. דרכו של רבינו הייתה להמתין בסיום עד שתבוא גם הרבנית ע"ה לשמוע

דרכו של רבינו לסיים את הש"ס בכל שנה, וזמן הסיום הוא בערב פסח בבית הכנסת לדרמן לאחר תפילת שחרית [כותיקין].

אחד מהדברים המרגשים בבית רבינו הוא לחזות כל פעם מחדש בסיומים שעורך ובשמחה שאוחזת בו כל פעם מחדש. ודרכו של רבינו הייתה להמתין בסיום עד שתבוא גם הרבנית ע"ה לשמוע הסיום, ונתן לה לטעום יין מהסיום, והרגישו שמחה משותפת בכל פעם מחדש, והייתה מברכת כל פעם שתזכה לעוד הרבה סיומים יחד עם רבינו.

(נלקט מתוך הספר 'החובות של הגר"ח קנייבסקי שליט"א')

עוברים להם מספר ימים, והנה המנכ"ל בפתח, כולו זורח מאושר עם הצ'ק הבנקאי בידו, מאחוריו שני אנשים מכניסים סידור פרחים ענקי ומרהיב, משולב עם פירות מכל טוב הארץ...

על כאבים וכעסים ומה שביניהם - בסיפור מדהים על יהודי מהגליל העליון...

"אולי אין לך אפשרות טכנית, לרשום על שמי 'הערת אזהרה'."
"אבל המטלטלין שביקשת, ודאי יכולתי לתת לך. לא?"
"באמת זה היה לי מוזר. אבל אמרתי לעצמי: לך תדע. אולי הוא הקדיש את
כל נכסיו לשמים..."
המנכ"ל קפץ ממקומו ושאל: "אני מצהיר בפניך: זה בדיוק מה שהיה. הקדשתי
את כל נכסי לשמים, בגלל עוגמת נפש גדולה שהיתה לי מבני המתבגר, אך מיד
אח"כ התירו לי את הנדר. אבל בכל אופן, שתדע לך, שאני לא מפסיק להתפעל
מ'העבודה' העצומה שעשית עם עצמך, ולא נשאר לי אלא לברך אותך מעומק
הלב, שכמו שדנת אותי לכף זכות כך המקום ידון אותך לכף זכות".

הסיפור הנפלא הזה מוכר לחלק מהקוראים בגירסתו התלמודית, בגמרא
שבת (קכ"ז ע"ב).

עכשיו שימו לב לדבר מעניין.
כשמסתיים הדיאלוג בין המנכ"ל לשכיר בטקס 'סיכום הפרויקט' (כשהיום
אנחנו כבר יודעים, שבמוחו של השכיר היו הסברים - לוגיים - משכנעים
להתנהגותו של המנכ"ל), מספרת הגמרא: הפשיל (הפועל) כליו לאחוריו והלך
לביתו בפחי נפש. ומסביר רש"י: בדאבון לב.
רגע, מה קורה פה?
ראינו פה יהודי מתנהג בהירואיות מעוררת התפעלות. אחרי שלוש שנות ציפיה,
הוא לא מתרגז ואפילו לא שניה. מקבל את כל הסיפור עם המנכ"ל באהבה. דן
אותו לכף זכות, שהוא באמת לא יכול לשלם - אז זה לא מוזר פתאום לשמוע
שהוא הלך ב'פחי נפש ובדאבון לב'? אתה הרי בכלל לא כועס? אז איך מגיע
לכאן 'דאבון לב'?

כי גם אם אני לא כועס, זה עדיין לא אומר שאני לא כאוב! שאני לא בדאבון.
וכשאני כאוב, אני אומר את זה.
חוזה את זה.
נותן לזה מקום.

(הבזק מחשבה' - עקיבא שצ'רנסקי
לתגובות: 15335786304)

קראתי לאחרונה סיפור מדהים על יהודי מהגליל העליון, שקיבל הצעת עבודה
בפרויקט 'תלת שנות'. אמנם, משכורת חודשית לא תהיה לו, אבל בסיומן של
שלושת השנים הוא יצא עם רווח גדול ומשתלם, שיכסה את הגרעון שיצטבר
במשך שלושת השנים. דא עקא, שמקום העבודה היה בדרום הארץ, מה שידרוש
ממנו לעזוב את ביתו ומשפחתו ולמצוא לעצמו יחידת דיור להשכרה בקרבת
מקום העבודה. הרבה אפשרויות לא היו לו. פרנסה הביתה הוא צריך להביא.
נסע האיש לראיון העבודה, והתקבל לפרויקט.

כשהסתיימו להן שלושת שנות העבודה, התקיים טקס להצגת הפרויקט
בפני צמרת החברה, שבסיומו אמורה היתה להתקיים חלוקת תעודות ההוקרה
עם 'הצ'ק הבנקאי' אליו הוא נושא את נפשו במשך שלוש השנים האחרונות.
כבר בתחילת הטקס שם לב, שהמנכ"ל לא נראה מי יודע מה. אבל בכל זאת
שידר מיודענו 'עסקים כרגיל', והציג בפני צמרת החברה את הפרויקט, שהצליח
בס"ד מעל ומעבר למשוער.

כשסיים את דבריו, ניגש אליו המנכ"ל, לחץ את ידו ושיחרר בגלגול עיניים
ובבלבול שפתיים משפטים לא ברורים ומבולבלים, שהמסקנה שלהם היא:
אין לו שקל לפורטה.

מיודענו ניסה להאמין שמדובר ב'קשיי נזילות' חולפים, ולכן ביקש לפחות
'הערת אזהרה' על אחת מקרקעות החברה, אבל הוא נענה בשלילה. בצר לו,
ביקש האיש לכל הפחות איזשהו חפץ, מוצר 'שוה כסף', משהו מינימאלי
לצאת איתו ביד, אבל על הכל נענה בשלילה.
מבלי אפשרות לבלוע את הרוק, התקפל האיש, הוא ומטלטליו, והצפין לביתו
שבגליל העליון.

עוברים להם מספר ימים, דפיקות בדלת הבית, והנה המנכ"ל על פתח ביתו,
כולו זורח מאושר עם 'הצ'ק הבנקאי' בידו, ומאחוריו שני אנשים המכניסים
לביתו סידור פרחים ענקי, משולב עם פירות מכל טוב הארץ, כשבאמצע מפל
שוקולד מרהיב ביופיו, ומעל כל זה 'תעודת הוקרה' על "השקעתו ומסירותו
הרבה להצלחת הפרויקט".

היהודי עוד לא הספיק להתאושש, והמנכ"ל פונה אליו בשאלה: "תגיד את
האמת! כשמעתי ממני בסיום הטקס, שאין לי כסף, מה עבר לך בראש?"
"אמרתי לעצמי: קורה, שלחברה יש קשיי נזילות."
"וכשאמרתי לך, שאני גם לא יכול לתת לך 'הערת אזהרה'. מה חשבת?"

היה איש בדחן, שהיה מרבה בדברי בדחנות למאוד, והיה האיש ההוא עני מדוכא עד מאוד...

מה הקשר בין ליצנות לקשיי פרנסה?

"ויאמר לו הרב הנ"ל: בלום פיך מלדבר דברי בדחנות, ותהי' הרוחה בפרנסת ביתך. והסביר לו טעמו של דבר, כי כל מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה, ובודאי אין קוצבין לו כך וכך מדות דגן יזדמן לו, כך וכך מדות מין פלוני, אלא קוצבין לו כך וכך מדות הנאה יהי' לו. ואתה בדברי בדחנותך תתענג נפשך, ובזה אתה מוציא כל ההנאה והתענוג הקצוב לך, ולא נשאר לך ממה ליקח לחם לאכול לשבעה. ע"כ עצור עצמך במילין ויהי' לך שריד לאוכלך".

(הובא בגיליון 'באר בשדה' בשלח תשע"ט, מדור סגולת מלכים)

בגמרא (עבודה זרה יח ב) נאמר: "אמר רב קטינא, כל המתלוצץ מזונותיו מתמעטין, שנאמר (הושע ז, ה) 'משך ידו את לוצצים'".

ומובא בס' 'יבקש רצון' על מדרש שוח"ט (מזמור יב): "שמעתי מפי אבי מו"ר הגאון מו"ה משה הלוי זלה"ה, שפעם א' היה איש בדחן, שהיה מרבה בדברי בדחנות למאוד, והיה האיש ההוא עני מדוכא עד מאוד. פעם אחת הקניטתו אשתו על אשר לא הי' מה לאכול, ובא הבדחן לבית הרב הצדיק מוה' פנחס קאריצער זלה"ה סר וזעף. ויאמר לו הצדיק הנ"ל מדוע פניך רעים, וסיפר לו כל ענינו.

האם מותר להעביר חפצים בשבת באמצעות חבל המתוח מעל שטח שאין בו עירוב?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שאלה: ילדי משפחת נהוראי מאד אוהבים את ילדי משפחת שוורץ שגרים בבנין הסמוך אליהם, וכדי שיוכלו להעביר משחקים ומוצרים מאחד לשני, קשרו חבל מחלון ביתם לחלון של המשפחה השניה, וקשרו ארגז לחבל, וכך כשרוצים להעביר דברים מניחים בארגז ומושכים בחבל עד שהארגז מגיע לחלון של הבנין השני, ואח"כ הם מושכים בחבל עד שהארגז חוזר אליהם.

תשובה: כיון שיש עירוב חצרות דרך הפתח הראשי של הבניינים, מותר להעביר חפצים שהיו בתחלת שבת בבית זה לבית השני. ומה שעובר החבל על פני שטח שמחוץ לעירוב, אין בזה איסור, כמבואר בסימן שני"ג ס"א שמותר לזרוק מרה"י לרה"י כשזה עובר מעל כרמלית, כיון שהחבל בודאי גבוה יותר מעשרה טפחים, ואז זה מקום פטור.

והנה, כיון שהבניינים שלהם בקצה השכונה, יוצא שהצד האחורי של הבנין הוא שטח שומם ולא בנוי, והוא מחוץ לעירוב, ויוצא שהחבל עובר מעל השטח

האם טעם איסור לשון הרע הוא משום שזו מידה רעה? או משום הנזק והצער שנגרמים לזולת

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

שבעים יהיה בכך חילול ה', שיאמרו הבריות שלמרות מה שפעל בעניין שמירת הלשון לא זכה לאריכות ימים. והוסיף, שאמנם עכשיו אין חילול ה' - אבל עדיין אין קידוש ה'. ואכן בהגיעו לגיל תשעים אמר שכעת יש קידוש ה' ועשה על כך סעודת מצווה.

בסדר הלימוד היומי מתחילים היום את ה'פתיחה', הבאה לאחר ההקדמה. ה'חפץ חיים' מבאר שם כי הטעם שאסר הקב"ה לדבר לשון הרע הוא מתוך אהבתו לעמו ישראל וְחָפְצוּ בְטוֹבָתָם, שקראם "בנים" ו"חלק ה'" ועוד ביטויי אהבה וחביבות כהנה וכהנה, ועל כן הרחיקם מכל המידות הרעות ובפרט מלשון הרע ורכילות.

נשאלת אפוא השאלה: האם גדר איסור לשון הרע הוא בכך שזו מידה רעה, כפי שמשמע מלשון ה'חפץ חיים' כאן? או שעניינו הוא הנזק והצער שנגרמים לזולת שעליו מסופרת הגנות. ב'ביאורים ומוספים' עומדים על חקירה זו, ומביאים כי אכן להלן מבאר ה'חפץ חיים' שהתורה הקפידה על לשון הרע משום שהוא מדה רעה, ואף אם לא יצא ממנו שום נזק, וכותב שכן מוכח מהרמב"ם ומרבנו יונה. אמנם מאידך, במקום אחר בהמשך כותב ה'חפץ חיים' כי מלבד זאת יש דין נוסף, מצד שגורם רעה לחברו בגופו ובממונו ומיצר לו ומפחידו, ואף שאין בעצם דבריו כל גנות. וישנן כמה נפק"מ להלכה בין שני סוגי האיסורים האלו, שיוזכרו א"ה בהמשך הלימוד.

בסוף ההקדמה לספרו כותב ה'חפץ חיים', שכאשר הביא בספר את דברי הרמב"ם ושאר פוסקים, אף שיכול היה לפעמים לשנות את לשונם, לקצר או להאריך, כדי להקל על המעיין את הבנת הדברים, מכל מקום לא רצה לשנות את לשון הפוסקים שהדין נובע מהם.

בביאורים ומוספים של 'דרשו' מציינים טעם נוסף לכך, אותו הזכיר ה'חפץ חיים' בסוף הפתיחה (ארוזין), וזו לשונו שם: "ואבקש לידידי הקורא, שאת זאת הפתיחה יקרא ויחזור ויקרא וכו', כי היא מלוקטת מאת הראשונים, אשר דבריהם קדושים וטהורים, בוערות כמראה הלפידים, ובוודאי שמרו את עצמן ממידה גרועה זו, ועל כן דבריהם פועלים מאוד בלב קוראיהן". נראה שעל משקל הדברים הללו, אפשר לומר זאת גם על ספר ה'חפץ חיים' עצמו, שמלבד התועלת הגדולה שיש ממנו בידיעת הלכות שמירת הלשון - עצם הלימוד בו הוא סגולה גדולה להישמר מאיסורי לשון הרע, שהרי "דבריו קדושים וטהורים ... ובוודאי שמר את עצמו ממידה גרועה זו, ועל כן דבריו פועלים מאוד בלב קוראיהן".

ואגב נזכיר את המעשה המובא ב'ביאורים ומוספים', שכאשר היה ה'חפץ חיים' בגיל שבעים אמר, כי עד עתה היה שרוי בפחד שמא לא יגיע לגיל שבעים ויהיה בכך חילול ה', שהרי מבואר בכתוב "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב", ששמירת הלשון מאריכה ימים, ואם לא יגיע לגיל